

1882-1904
כ 29,000 איש

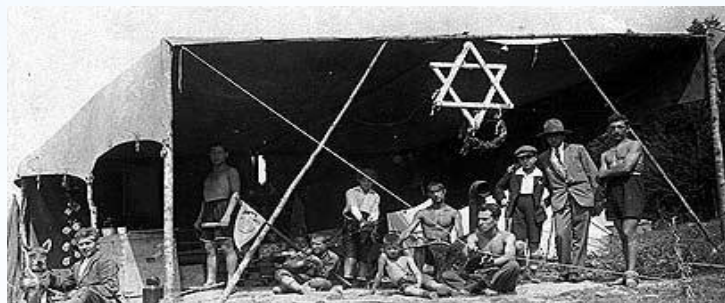
העלייה הראשונה

העלייה הראשונה הושפעה מפעילות ציונית ענפה במזרח אירופה. העולים באו לארץ ישראל שהייתה תחת השלטון העות'מאני בשל מורשת הזיקה העמוקה של עם ישראל לארצו הקדומה, קשר היסטורי ודתי כאחד, למרות שהמצב המדיני והכלכלי בארץ היה קשה, בהשוואה ליעדי הגירה אחרים.

1904-1914
כ 35,000 איש

העלייה השנייה

עולים אלה היו מיעוט מבין יהודי מזרח אירופה שהיגרו מארצותיהם בתקופה זו. בין העולים בלטו צעירים וצעירות רווקים שגילם היה פחות מ-25 שנה, ורובם עלו כיחידים ללא משפחותיהם. היו ביניהם גם בני המעמד הבינוני שהתיישבו ביישוב היהודי העירוני ובעיקר ביפו, אך את הצביון של העלייה קבעו העולים שפנו לחקלאות.

אנשי עלייה זו הטביעו את חותמם על היישוב במלחמות שניהלו למען עבודה עברית, שמירה עברית, הקימו את ארגון ההגנה "השומר", הקימו צורות התיישבות חדשות הקבוצה וחוות הכשרה. בתקופה זו הוקמה גם העיר העברית הראשונה - תל אביב.

בתקופת העלייה השנייה עלו לארץ ישראל יהודים מתימן - חלק מהם עלו ביוזמתם, ואחרים נענו לקריאתו של שמואל יבנאלי שנשלח לתימן מארץ ישראל.

העלייה השלישית

1919-1923
כ 51,000 איש

הצהרת בלפור וכיבוש ארץ ישראל על ידי הבריטים העמידו בפני העם היהודי את אחד האתגרים הגדולים ביותר שידע. באותה תקופה - סוף מלחמת העולם הראשונה - מתחוללות באירופה תמורות ומהפכות. משטרים מתמוטטים, עמים מדוכאים דורשים עצמאות וברוסיה הצארית מתחוללת המהפכה הבולשביקית. בתקופה זו נפגעו למעלה מ-500 קהילות ולמעלה מ-75 אלף יהודים נרצחו. שוב ניצבו יהודי רוסי בפני "פרשת דרכים". מה יעשו? היו רבים שהאמינו כי המהפכה הקומוניסטית תביא בסופו של דבר פתרון ומזור לתחלואי החברה (ואכן יהודים רבים נטלו חלק במהפכה), היו רבים אחרים שהצטרפו אל המוני היהודים שהיגרו לארצות הברית. אך היו גם צעירים שחשבו והרגישו אחרת. ב-1919 הגיעה לארץ האנייה הראשונה לאחר המלחמה - "יארוסלאן", כשעל סיפונה קבוצת חלוצים צעירים שבישרו את תחילתה של העלייה השלישית.

1924-1931
כ 82,000 איש

העלייה הרביעית

גל העלייה זה הביא להתפתחות עירונית מהירה בעיקר בעיר תל אביב. העיר קלטה חלק ניכר מהעולים. בשנים אלו עלו כ-60,000 איש. בשנת השיא, 1925, עלו כ-35,000 איש. אולם בין השנים 1926-1927 חל משבר כלכלי בארץ, מן הקשים שידע היישוב העברי בימי המנדט הבריטי, ולמרות ההתאוששות הכלכלית בשנים 1928-1929, זוהה המשבר עם כל תקופת העלייה. בתקופת המשבר אף ירד מספר העולים. רוב העולים הגיעו לארץ ישראל ממזרח אירופה, וגם מארצות אסיה, ואפריקה, ומיעוט זעיר מאמריקה, עקב מגוון סיבות: תמורות פוליטיות וכלכליות בארצות מוצאם, חקיקה עוינת ואנטישמיות, ובשל תודעה יהודית מסורתית, לאומית וציונית. בתקופה זו הייתה ירידה מאסיבית מהארץ בעיקר מקרב העולים ממזרח אירופה אשר לא התרגלו לאקלים ואורח החיים בארץ, לכן העולים בעלייה הרביעית היוו כוח אדם חשוב להתיישבות הציונית בארץ. העלייה הרביעית נתפסה כעלייה בורגנית אצל אנשי תנועת העבודה.

1932-1939
כ 180,000 איש

העלייה החמישית

עלייה החלה בממדים צנועים, התגברה בשנים 1933-1935 בעקבות עליית הנאצים לשלטון בגרמניה. המאורעות שהחלו עם פרוץ המרד הערבי הגדול ב-1936 החלישו את זרם העלייה, אך בשנים 1938-1939 הוסיפו לעלות רבבות עולים, חלקם באורח בלתי חוקי. סיום העלייה היה עם תחילת מלחמת העולם השנייה. מספר העולים מוערך בכ- 180,000 נפש. העלייה החמישית מכונה לעתים "עליית היקים" משום שכשליש מהעולים (כ-60 אלף איש) הגיעו לארץ מגרמניה.

הגורמים לעלייה:

עליית הנאצים לשלטון, התגברות האנטישמיות במזרח אירופה, הפריחה הכלכלית בארץ, הנציב העליון החדש שהיה פרו-ציוני ונתן היתרי עלייה רבים, עודד את הכלכלה היהודית ואת היישוב הציוני באופן כללי ומדיניות ההגירה של ארצות הברית.

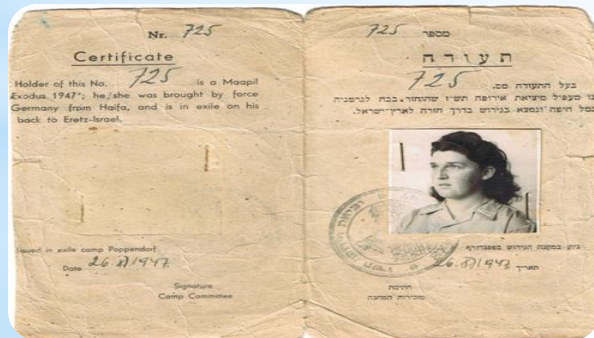
1948-1951

העלייה ההמונית

העלייה ההמונית היא העלייה שהחלה מיד לאחר קום מדינת ישראל. הייתה זו עליית פליטים ברובה - ניצולי שואה מאירופה והפליטים היהודים ממדינות ערב. עלייה זו הביאה לגידול עצום באוכלוסיית המדינה, כאשר תוך 18 חודשים בלבד הוכפלה האוכלוסייה מ-650,000 ל-1,300,000 תושבים. זהו שיעור גידול חסר תקדים בהשוואה לארצות קולטות הגירה.

אקסודוס

אקסודוס או יציאת אירופה תש"ז הוא שמה של אוניית מעפילים שיצאה מחופי דרום צרפת ב-11 ביולי 1947, כשעל סיפונה 4,515 נוסעים ניצולי שואה, במטרה להגיע לארץ ישראל. הנוסעים לא הורשו להיכנס לתחומי הארץ, והוחזרו בכוח למחנות העקורים בגרמניה, לאחר מאבק מר.

1948-1950

עליית יהודי תימן "מרבד הקסמים"

מבצע על כנפי נשרים הוא כינוי למבצע העלאתם של יהודי תימן ויהודי עדן לארץ ישראל כחלק מעליות חיסול גלויות בשנים 1949 ו-1950. המבצע כונה כך מתוך ספר שמות, פרק י"ט, פסוק ד': "ואשא אתכם על כנפי נשרים, ואביא אתכם אלי". המבצע כונה גם מבצע מרבד הקסמים וכן מבצע ביאת המשיח.

עליית יהודי עיראק מבצע "עזרא ונחמיה"

1950-1951

מבצע זה נקרא גם מבצע בבל או מבצע עלי בבא. המבצע קרוי על שמם של עזרא ונחמיה, מנהיגים יהודים בבבל ובארץ ישראל בתחילתה של תקופת בית שני.

עליית יהודי אתיופיה

1948/1951

מבצע משה

ב 1984 הוחל במבצע חילוץ המוני, במהלכו הוטסו 8000 איש מחרטום לאירופה וממנה לישראל. בינואר 1985 הידיעה על המבצע דלפה לעיתונות. נשיא סודן, שחש מתגובתן העוינת של מדינות ערב, אסר על המשך המבצע. מטוסי "הרקולס" אמריקניים חילצו את היהודים האתיופיים האחרונים שהיו בסודן. בסך הכל הגיעו בשנות ה - 80 כ - 16 אלף עולים מאתיופיה.

מבצע שלמה

במאי 1991, לאחר ששליט אתיופיה, מנגיסטו, נמלט, הממשל החדש הסכים, תמורת כופר של 40 מיליון דולר, שישראל תפעיל רכבת אווירית. וכך בחג השבועות, הועלו 14000 איש. המבצע ארך פחות מ - 48 שעות ובמהלכו נולדו 7 תינוקות. לאחריו עלו לישראל כ - 6000 איש ובכך הסתיים סיפורה של הקהילה היהודית מאתיופיה.

1990-2001

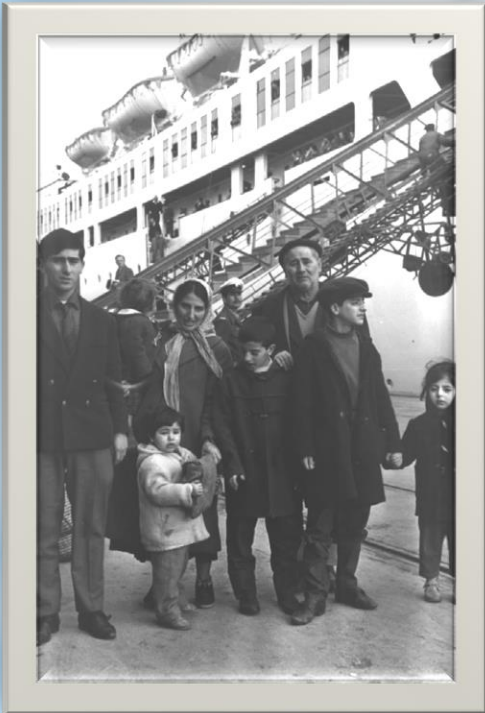
עליית יהודי בריה"מ לשעבר

העלייה לישראל מברית המועצות לשעבר, או מחבר המדינות העצמאיות, בשנות ה-90 של המאה ה-20 החלה למעשה עוד בסוף שנות ה-80 עם פתיחת שעריה של ברית המועצות בעידן שלטונו הליברלי של מיכאיל גורבצ'וב. קצב העלייה לא היה אחיד, ורוב העולים הגיעו בתחילת שנות ה-90. בעלייה זו עלו מעל למיליון איש.

1948-1953

עליית יהודי צפון אפריקה

עם קום המדינה היה מספר היהודים בצפון אפריקה (תוניסיה, אלג'יר ומרוקו) כארבע מאות אלף. הריכוז היהודי הגדול ביותר היה במרוקו. יהודי מרוקו שמרו מאז ומתמיד על זיקה עמוקה לארץ ישראל ורבים עלו אליה. בתקופת המנדט הבריטי בארץ ובימי החסות הצרפתית על מדינות צפון אפריקה הוגבלה העלייה. בימי מלחמת העולם השנייה הורע מצב יהודי מרוקו בשל עליית שלטון צרפתי פרו-נאצי, ולכן נשלחו לשם פעילי עלייה כדי לארגן העפלה לארץ. יהודים כונסו במחנות מעבר באלג'יר ("מחנה פסח"), ובשנת 1947 יצאה לארץ אוניית המעפילים "יהודה הלוי".